

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2011. február 10.*

A C-307/09–C-309/09. sz. egyesített ügyekben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Raad van State (Hollandia) a Bírósághoz 2009. augusztus 3-án érkezett, 2009. július 29-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Vicoplus SC PUH** (C-307/09),

a **BAM Vermeer Contracting sp. zoo** (C-308/09),

az **Olbek Industrial Services sp. zoo**(C-309/09)

és

a **Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid**

között folyamatban lévő eljárásokban,

* Az eljárás nyelve: holland.

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök, A. Arabadjiev, A. Rosas, U. Lõhmus (előadó) és A. Ó Caoimh bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. július 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Vicoplus SC PUH képviseletében E. Vliegenberg advocaat,
- a BAM Vermeer Contracting sp. zoo és az Olbek Industrial Services sp. zoo képviseletében M. Lewandowski advocaat,
- a holland kormány képviseletében C. Wissels és B. Koopman, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek és T. Müller, meghatalmazotti minőségben,
- a dán kormány képviseletében C. Vang, meghatalmazotti minőségben,

- a német kormány képviselőjében M. Lumma, N. Graf Vitzthum és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében E. Riedl és G. Hesse, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében M. Dowgiewicz, J. Faldyga és K. Majcher, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében J. Enegren, I. Rogalski, W. Wils és E. Traversa, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. szeptember 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUMSZ 56. cikknek és az EUMSZ 57. cikknek, valamint a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1997. L 18., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 431. o.) 1. cikke (3) bekezdése c) pontjának értelmezésére vonatkoznak.

- 2 E kérelmeket a Vicoplus SC PUH (a továbbiakban: Vicoplus), a BAM Vermeer Contracting sp. zoo (a továbbiakban: BAM Vermeer) és az Olbek Industrial Services sp. zoo (a továbbiakban: Olbek) lengyel társaságok és a Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (szociális és munkaügyi miniszter) közötti eljárásokban terjesztették elő az e társaságokra azért kirótt pénzbírságok tárgyában, mert lengyel munkavállalókat anélkül küldtek ki Hollandiába, hogy foglalkoztatási engedéllyel rendelkeztek volna.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2003. évi csatlakozási okmány

- 3 A Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 2003. L 236., 33. o., a továbbiakban: a 2003. évi csatlakozási okmány) 24. cikke az ezen okmány V–XIV. mellékletében szereplő és az ott meghatározott feltételekkel az új tagállamokra alkalmazandó rendelkezések listájára hivatkozik.

- 4 A 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete „A csatlakozási okmány 24. cikkében hivatkozott lista: Lengyelország” címet viseli. E melléklet „Személyek szabad mozgása” című 2. fejezetének (1), (2), (5) és (13) bekezdése ekként rendelkezik:

„(1) A munkavállalók szabad mozgásával és a 96/71/EK irányelv 1. cikkében meghatározott, a munkavállalók ideiglenes mozgásával járó szolgáltatások nyújtásának szabadságával összefüggésben [az EUMSZ 45. cikket és az EUMSZ 56. cikk első bekezdését] egyrésztől Lengyelország, másrésztől Belgium, a Cseh Köztársaság, Dánia, Németország, Észtország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Írország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Hollandia, Ausztria, Portugália, Szlovénia, Szlovákia, Finnország, Svédország és az Egyesült Királyság között csak a (2)–(14) bekezdésben foglalt átmeneti rendelkezésekre is figyelemmel kell teljes mértékben alkalmazni.

(2) A [munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i] 1612/68/EGK [tanácsi] rendelet [HL L 257., 2. o.; magyar nyelvű kiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.] 1–6. cikkétől eltérve, a csatlakozás időpontját követő két-éves időszak végéig a jelenlegi tagállamok a nemzeti jogszabályaikban vagy a kétoldalú megállapodásokban foglalt rendelkezéseket alkalmazzák a lengyel állampolgárok területükön való munkavállalási jogosultságára [helyesen: a jelenlegi tagállamok a lengyel állampolgárok területükön való munkavállalási jogosultságára vonatkozó, nemzeti jogszabályaikban vagy kétoldalú megállapodásokban foglalt rendelkezéseket alkalmazzák]. E rendelkezések alkalmazását a jelenlegi tagállamok a csatlakozás időpontját követő ötéves időszak végéig fenntarthatják.

[...]

(5) Az a tagállam, amely a (2) bekezdésben említett ötéves időszak végéig fenntartja a nemzeti jogszabályaiban vagy a kétoldalú megállapodásokban foglalt rendelkezések alkalmazását, amennyiben a munkaerőpiac súlyos zavara alakul ki, vagy ennek kialakulása fenyeget, a Bizottság értesítését követően, a csatlakozás időpontját követő hét-éves időszak végéig alkalmazhatja ezeket a rendelkezéseket. Ilyen értesítés hiányában az 1612/68/EGK rendelet 1–6. cikkét kell alkalmazni.

[...]

(13) Németország, illetve Ausztria a munkaerőpiacukon egy adott régióban a 96/71/EK irányelv 1. cikke szerinti transznacionális szolgáltatásnyújtásokból eredően egyes érzékeny szolgáltatási ágazatokban fellépő vagy fenyegető súlyos zavarok esetében, ameddig a lengyel munkavállalók szabad mozgására a fenti átmeneti rendelkezések értelmében a nemzeti jogszabályaiban vagy kétoldalú megállapodásokban foglalt rendelkezéseket alkalmazza, a Bizottság értesítését követően eltérhet az [EUMSZ 56. cikk (1) bekezdésében] foglaltaktól, annak érdekében, hogy a Lengyelországban letelepedett társaságok által nyújtott szolgáltatások körében korlátozza azon munkavállalók ideiglenes mozgását, akik munkavégzésre való jogosultságára Németországban, illetve Ausztriában a nemzeti jogszabályokat kell alkalmazni.

[...]”

A 96/71 irányelv

- 5 96/71 irányelv „Hatály” című 1. cikke ekként rendelkezik:

„(1) Ezt az irányelvet arra, a tagállamban letelepedett vállalkozásra kell alkalmazni, amely a szolgáltatások transznacionális nyújtása keretében munkavállalókat küld egy másik tagállam területére a (3) bekezdéssel összhangban.

[...]

(3) Ezt az irányelvet akkor kell alkalmazni, ha az (1) bekezdésben említett vállalkozás az alábbi transznacionális intézkedések valamelyikét megteszi:

a) munkavállalókat küld ki egy tagállam területére saját nevében és saját irányítása alatt, a kiküldő vállalkozás és a szolgáltatásnak az adott tagállamban működő címzettje között létrejött szerződés alapján, feltéve hogy a kiküldő vállalkozás és a munkavállaló a kiküldetés idején munkaviszonyban áll egymással;

vagy

b) munkavállalókat küld ki a tagállam területén a csoport tulajdonában lévő telephelyre vagy vállalkozáshoz, feltéve hogy a kiküldő vállalkozás és a munkavállaló a kiküldetés idején munkaviszonyban áll egymással;

vagy

c) munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó vállalkozásként vagy munkaerőt rendelkezésre bocsátó vállalkozásként munkavállalót küld ki egy tagállam területén letelepedett vagy ott működő vállalkozáshoz, feltéve hogy a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó vállalkozás vagy a munkaerőt rendelkezésre bocsátó vállalkozás és a munkavállaló a kiküldetés idején munkaviszonyban áll egymással.

[...]"

A 91/383/EGK irányelv

- 6 A határozott idejű vagy munkaerő-kölcsönzés céljából létesített munkaviszonyban álló munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségének javítását elősegítő intézkedések kiegészítéséről szóló, 1991. június 25-i 91/383/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 418. o.) 1. cikkének értelmében:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni:

[...]

- (2) a munkaerő-kölcsönző vállalkozás mint a munkaadó és a munkavállaló közötti munkaerő-kölcsönzés céljából létesített munkaviszony esetében, amikor a munkavállaló a kölcsönvevő vállalkozás és/vagy kölcsönvevő szervezet ellenőrzése alatt végez munkát.”

A nemzeti jog

- 7 A külföldiek munkavállalásáról szóló holland törvény (Wet arbeid vreemdelingen, Stb. 1994, 959., a továbbiakban: Wav) 2. cikke (1) bekezdésének értelmében a munkáltatónak tilos külföldit Hollandiában foglalkoztatási engedély nélkül foglalkoztatnia.

- 8 A 2005. november 10-i rendelettel (Stb. 2005, 577.) módosított, a Wav végrehajtásáról szóló rendelet (Besluit uitvoering Wav, Stb. 1995, 406., a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 1e. cikke (1) bekezdésének szövege az alábbi:

„A Wav 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt tilalom nem alkalmazható arra a külföldre, aki szolgáltatások transznacionális nyújtása keretében Hollandiában ideiglenesen Hollandián kívül, az Európai Unió valamely másik tagállamában letelepedett munkáltatónak dolgozik, amennyiben

- a) a külföldi a munkáltató letelepedésének helye szerinti államban annak munkavállalójaként foglalkoztatható,
- b) a munkáltató a tevékenységét Hollandiában annak megkezdése előtt a munkaügyi és jövedelemmel foglalkozó központi szervezetnek írásban bejelentette, és
- c) nem olyan szolgáltatásnyújtásról van szó, amelynek tárgya munkarő rendelkezésre bocsátása.”
- 9 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Wav 2. cikkének (1) bekezdése által foglalkoztatási engedély megszerzésére vonatkozóan előírt kötelezettséget mint a lengyel munkavállalók szabad mozgásának a 2003. évi csatlakozási okmány XII. mellékletében szabályozott korlátozását 2007. május 1-jéig tartották fenn.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 A C-307/09. sz. ügyel kapcsolatban az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik, hogy egy, munkaügyi felügyelők által folytatott ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy három, a Vicoplusnál foglalkoztatott lengyel állampolgár a Marisnál, egy szivattyúk más vállalkozások részére történő javításával foglalkozó holland társaságnál dolgozik. A Marisnak egy másik társasággal kötött szerződése értelmében e munkavállalók munkáját 2005. augusztus 15. és november 30. közötti időszak folyamán kellett elvégezni.

- 11 A C-308/09. sz. ügyben az alapügy tényállása a munkaügyi felügyelet 2006. július 31-i jelentéséhez kapcsolódik, amely szerint két lengyel állampolgár dolgozott 2006. január 10. óta a Flevoservice en Flevowash BV holland társaság gépkocsiműhelyében autószerelőként. A BAM Vermeer alkalmazásában álltak, amely szerződést kötött az említett társasággal nyerges vontatók és pótkocsik javítására és szerelésére.

- 12 A C-309/09. sz. ügyel kapcsolatban az előzetes döntéshozatalra utaló határozat rámutat arra, hogy az Olbek jogelőd társasága 2005. november 15-én szerződést kötött a HTG Nederveen BV holland társasággal, amelyben az Olbek kötelezettséget vállalt arra, hogy a Nederveen több hónapos időszakban rendelkezésére bocsátja személyzetét hulladékkezelési szolgáltatás végzése céljából. A HTG Nederveen BV irodáiban a munkaügyi felügyelet által folytatott ellenőrzés feltárta, hogy e munkát 20 lengyel állampolgár végzi.

- 13 Mindhárom fent említett ügyben bírságot szabtak ki az alapeljárások felpereseivel szemben a Wav 2. cikke (1) bekezdésének megsértésért, mivel Hollandiában lengyel állampolgárokat foglalkoztattak anélkül, hogy ehhez foglalkoztatási engedéllyel rendelkeztek volna.

- 14 Az e pénzbírságokkal szemben benyújtott panaszok elutasításával a C-307/09. sz. ügyben a szociális és foglalkoztatásügyi államtitkár, a C-308/09. és C-309/09. sz. ügyben pedig a Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid úgy vélte, hogy a Vicoplus, a BAM Vermeer és az Olbek által végzett szolgáltatásnyújtás munkaerő rendelkezésre bocsátásából állt a végrehajtási rendelet 1e. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmében.
- 15 Miután a Rechtbank's Gravenhage elutasította az e határozatokkal szemben benyújtott kereseteket, az alapeljárások felperesei fellebbezést nyújtottak be a Raad van State előtt.
- 16 E bíróság azt állítja, hogy vitathatatlan, hogy a foglalkoztatási engedély megszerzésének a végrehajtási rendelet 1e. cikke (1) bekezdésében foglalt követelménye a munkaerő rendelkezésre bocsátása tekintetében a szolgáltatások szabad mozgásának korlátozását valósítja meg. Mindazonáltal e bíróság úgy ítéli meg, hogy a C-113/89. sz. Rush Portuguesa ügyben 1990. március 27-én (EBHT 1990., I-1417. o.); a C-43/93. sz. Vander Elst-ügyben 1994. augusztus 9-én (EBHT 1994., I-3803. o.); a C-445/03. sz., Bizottság kontra Luxembourg ügyben 2004. október 21-én (EBHT 2004., I-10191. o.); a C-244/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2006. január 19-én (EBHT 2006., I-885. o.), valamint a C-168/04. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2006. szeptember 21-én (EBHT 2006., I-9041. o.), hozott ítéletekből az következik, hogy egy hasonló korlátozást többek között a nemzeti munkaerőpiac – többek között a munkavállalók szabad mozgása korlátozásának kijátszásával szembeni – védelmében álló közérdek igazolhat.
- 17 E vonatkozásban a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az említett, foglalkoztatási engedély megszerzésére vonatkozó kötelezettség fenntartása többek között a fent hivatkozott Rush Portuguesa ügyben hozott ítéleten alapul, de megjegyzi, hogy a Bíróság nem vette át az ezen ítélet 16. pontjában foglalt megállapításokat a fent említett későbbi ítéleteiben. Ez felveti azt a kérdést, hogy az uniós joggal jelenleg ellentétes-e az, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között a munkaerő rendelkezésre bocsátása foglalkoztatási engedély megszerzéséhez van kötve.

18 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróságban felmerül a kérdés, hogy a foglalkoztatási engedélynek a nemzeti munkaerőpiac védelmét célzó, a Wav 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelménye egy olyan szolgáltatás nyújtásának tekintetében, amelynek tárgya munkaerő rendelkezésre bocsátása, az EUMSZ 56. és EUMSZ 57. cikk fényében és a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezetének (2) bekezdésében foglalt fenntartásra figyelemmel arányos intézkedésnek minősül-e a munkavállalók szabad mozgása tekintetében. Amennyiben igen, a kérdést előterjesztő bíróság a „munkaerő rendelkezésre bocsátása” fogalom terjedelmét kívánja megtudni, és különösen azt, hogy mekkora jelentőséget kell tulajdonítani azon fő tevékenységi kör jellegének, amelyet a szóban forgó szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás a székhelye szerinti tagállamban folytat.

19 Ilyen körülmények között a Raad van State az előtte folyamatban lévő eljárások felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő, azonosan megfogalmazott kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az [EUMSZ 56. cikket] és az [EUMSZ 57. cikket], hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint [a Wav] 1e. cikk[e] (1) bekezdésének bevezető fordulatával és c) pontjával összefüggésben értelmezett 2. cikke, amelynek értelmében munkavállalóknak a 96/71/EK irányelv 1. cikke (3) bekezdésének bevezető fordulata és c) pontja értelmében vett kiküldetéséhez foglalkoztatási engedély szükséges?

2) Mely ismérvek segítségével határozandó meg, hogy munkavállalóknak a 96/71/EK irányelv 1. cikke (3) bekezdésének bevezető fordulata és c) pontja értelmében vett kiküldetéséről van-e szó?”

20 A Bíróság elnöke 2009. október 2-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából elrendelte a C-307/09–C-309/09. sz. ügyek egyesítését.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az első kérdésről

- 21 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 56. cikkel és EUMSZ 57. cikkel ellentétes-e az olyan tagállami szabályozás, amely e tagállam területén a más tagállam állampolgárságával rendelkező munkavállalók 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett kiküldését foglalkoztatási engedély megszerzéséhez köti.
- 22 Emlékeztetni kell arra, hogy az a körülmény, hogy valamely nemzeti bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést formálisan bizonyos uniós rendelkezésekre hivatkozva fogalmazta meg, nem akadályozza meg, hogy a Bíróság megadja e bíróság számára az értelmezés minden olyan elemét, amely szükséges az utóbbi előtt lévő ügy megítéléséhez, akár hivatkozott ezekre a kérdéseinek megfogalmazásában, akár nem. E tekintetben a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása alapján meghatározni az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a per tárgyára figyelemmel szükséges (lásd a C-115/08. sz. ČEZ-ügyben 2009. október 27-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-10265. o.] 81. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a foglalkoztatási engedély megszerzésére vonatkozóan a Wav 2. cikke (1) bekezdésében előírt kötelezettségnek 2007. május 1-jéig, azon lengyel állampolgárok tekintetében történő fenntartásával, akik a Holland Királyság területén kívánnak dolgozni, e tagállam a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezete (2) bekezdésében foglalt, a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó eltérést alkalmazta. A kérdést előterjesztő bíróság szerint mindazonáltal felmerül a kérdés, hogy a lengyel munkavállalók Holland Királyság területén történő

rendelkezésre bocsátásában álló szolgáltatások nyújtása tekintetében e kötelezettségnek a végrehajtási rendelet 1e. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján való fenntartása, amint az a jelen ítélet 16–18. pontjából következik, igazolható-e ezen eltérésre tekintettel.

- 24 E tekintetben, ha valamely nemzeti szabályozás igazolható a 2003. évi csatlakozási okmány 24. cikkében hivatkozott átmeneti intézkedések egyike, nevezetesen az okmány XII. melléklete 2. fejezetének (2) bekezdésében előírt intézkedés alapján, nem merül fel többé e szabályozásnak az EUMSZ 56. cikkel és az EUMSZ 57. cikkel való összeegyeztethetőségére vonatkozó kérdés (lásd ebben az értelemben a C-140/05. sz. Valeško-ügyben 2006. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-10025. o.] 74. pontját).
- 25 Ennélfogva azt kell megvizsgálni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló szabályozás az említett átmeneti intézkedés hatálya alá tartozik-e.
- 26 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezetének (2) bekezdése eltérést enged a munkavállalók szabad mozgásától, mivel átmeneti jelleggel eltekint a lengyel állampolgárok vonatkozásában az 1612/68 rendelet 1–6. cikkének alkalmazásától. E rendelkezés akként rendelkezik ugyanis, hogy a 2004. május 1-jét, e tagállam Unióhoz való csatlakozásának időpontját követő kétéves időszakban a tagállamok a nemzeti jogszabályaikban vagy a kétoldalú megállapodásokban foglalt rendelkezéseket alkalmazzák a lengyel állampolgárok területükön való munkavállalási jogosultságára. E rendelkezés előírja továbbá, hogy e rendelkezések alkalmazását a tagállamok a Lengyel Köztársaság Unióhoz való csatlakozásának időpontját követő ötéves időszak végéig fenntarthatják.
- 27 Másodsorban a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a vállalkozás azon tevékenysége, amelynek keretében díjazás ellenében munkaerőt bocsát rendelkezésre oly módon, hogy e munkavállaló továbbra is vele áll munkaviszonyban anélkül, hogy a kölcsönvevővel munkaszerződést kötne, olyan szakmai tevékenység, amely teljesíti

az EUMSZ 57. cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételeket, következésképpen az e rendelkezés értelmében vett szolgáltatásnak minősül (lásd a 279/80. sz. Webb-ügyben 1981. december 17-én hozott ítélet [EBHT 1981., 3305. o.] 9. pontját és a C-298/09. sz. RANI Slovakia ügyben 2010. június 16-án hozott végzés 36. pontját).

- 28 Mindazonáltal a Bíróság elismerte, hogy az ilyen tevékenység alkalmas arra, hogy a szolgáltatás címzettje tagállamának munkaerőpiacára hatást gyakoroljon. A munkaerőt rendelkezésre bocsátó vállalkozások által alkalmazott munkavállalók ugyanis adott esetben tartozhatnak az EUMSZ 45. cikk – EUMSZ 48. cikk és az ezek végrehajtása céljából hozott uniós rendeletek hatálya alá (lásd a fent hivatkozott Webb-ügyben hozott ítélet 10. pontját).
- 29 Másrészt, a munkaerő rendelkezésre bocsátásával járó munkakapcsolatok sajátos jellege folytán, e tevékenység gyakorlása közvetlenül érinti mind a munkaerőpiaci kapcsolatokat, mind az érintett munkavállalók jogos érdekeit (a fent hivatkozott Webb-ügyben hozott ítélet 18. pontja).
- 30 E vonatkozásban a Bíróság megállapította a fent hivatkozott Rush Portuguesa ügyben hozott ítélet 16. pontjában, hogy a munkaerőt rendelkezésre bocsátó vállalkozás – bár a Szerződés értelmében szolgáltatást nyújtó személynek minősül – olyan tevékenységeket végez, amelyek célja pontosan az, hogy munkavállalókat juttasson a fogadó tagállam munkaerőpiacára.
- 31 Ezt e megállapítást megerősíti az a tény, hogy a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján kiküldetésben lévő munkavállalót a rendelkezésre bocsátás időszakában tipikusan a kölcsönvevő vállalkozáson belüli olyan beosztásba jelölik ki, amelyet egyébként e vállalkozás alkalmazottja töltene be.

- 32 Következésképpen az alapügyben szereplőhöz hasonló tagállami szabályozást olyan rendelkezésnek kell tekinteni, amely a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezetének (2) bekezdése értelmében a lengyel állampolgárok ugyanezen tagállam munkaerőpiacára való bejutását szabályozza.
- 33 E ténynél fogva ez a szabályozás, amely a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezetének (2) bekezdésében előírt átmeneti időszak folyamán lengyel állampolgároknak ezen állam területén való, a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdése c) pontjának értelmében való kiküldetését továbbra is foglalkoztatási engedély megszerzéséhez köti, összeegyeztethető az EUMSZ 56. cikkel és az EUMSZ 57. cikkel.
- 34 Ez a következtetés vonható le az említett rendelkezés rendeltetésének fényében is, amely rendelkezés célja, hogy az új tagállamoknak az Unióhoz történő csatlakozását követően az említett új államok állampolgárságával rendelkező nagyszámú munkavállaló azonnali érkezése folytán a régi tagállamok munkaerőpiacán kialakuló zavarokat elkerüljék (lásd ebben az értelemben a 9/88. sz. Lopes da Veiga-ügyben 1989. szeptember 27-hozott ítélet [EBHT 1989., 2989. o.] 10. pontját és a fent hivatkozott Rush Portuguesa ügyben hozott ítélet 13. pontját). E rendeltetés következik többek között a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezetének (5) bekezdéséből, amennyiben e bekezdés annak lehetőségét írja elő, hogy egy tagállam a Lengyel Köztársaság csatlakozását követő hétéves időszak végéig fenntartsa az ugyanezen 2. fejezet (2) bekezdésben említett rendelkezések alkalmazását, amennyiben a munkaerőpiacának súlyos zavara alakul ki, vagy ennek kialakulása fenyeget.
- 35 Amint arra a főtanácsnok indítványának 51. pontjában rámutatott, mesterségesnek tűnik az azon alapuló különbségtétel, hogy valamely munkavállaló munkaerő rendelkezésre bocsátása útján vagy közvetlenül és önálló módon jut-e a fogadó tagállam munkaerőpiacára, ugyanis mindkét esetben potenciálisan jelentős számú

munkavállaló mozgásáról van szó, amely megzavarhatja e munkaerőpiacot. Következésképpen a munkaerő rendelkezésre bocsátásának a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezete (2) bekezdésének hatálya alól történő kizárása e rendelkezést jelentős mértékben megfosztaná hatékony érvényesülésétől.

- 36 A jelen ítélet 33. pontjában megfogalmazott álláspont egyébként megfelel annak, amit a Bíróság a fent hivatkozott *Rush Portuguesa* ügyben hozott ítéletben állapított meg a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint a szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 1985. L 302., 23. o., a továbbiakban: 1985. évi csatlakozási okmány) 216. cikkének vonatkozásában. Miután ugyanis ezen ítélet 14. pontjában a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az említett cikket kell alkalmazni többek között akkor, ha portugál munkavállalók más tagállamok munkaerőpiacára való bejutásáról van szó, ugyanezen ítélet 16. pontjában megállapította, hogy e cikkel ellentétes a Portugáliából származó munkavállalók szolgáltatást nyújtó vállalkozás által történő rendelkezésre bocsátása.
- 37 E tekintetben, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, a Bíróság utóbbi ítéleteiben nem hivatkozott kifejezetten a fent hivatkozott *Rush Portuguesa* ügyben hozott ítélet 16. pontjára, mindazonáltal utalt ugyanezen ítélet 17. pontjára, amely kifejti az említett 16. pontból levont következtetést, nevezetesen hogy a tagállamoknak ellenőrizniük kell – az uniós jog által előírt korlátozások betartása mellett –, hogy a szolgáltatásnyújtás valójában nem olyan munkavállalók rendelkezésre bocsátását érinti-e, akik tekintetében nem alkalmazandó a munkavállalók szabad mozgása (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Luxemburg ügyben hozott ítélet 39. pontját, valamint a Bizottság kontra Ausztria ügyben hozott ítélet 56. pontját).
- 38 A 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezetének (1) bekezdése természetesen nem csak a munkavállalók szabad mozgása, de a munkavállalók 96/71 irányelv 1. cikkében meghatározott időszakos mozgását előidéző szolgáltatások szabad nyújtása tekintetében is átmeneti rendelkezéseket állapít meg. Márpedig ugyanezen

fejezet (13) bekezdése kizárólag a Németországi Szövetségi Köztársaság és az Osztrák Köztársaság számára teszi lehetővé, hogy az ott meghatározott feltételekkel eltérjenek az EUMSZ 56. cikktől az ekként meghatározott szolgáltatások transznacionális nyújtása vonatkozásában.

- 39 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 96/71 irányelv 1. cikke a munkaerő transznacionális rendelkezésre bocsátásának két esetét szabályozza. Egyrészt ugyanis e cikk (3) bekezdésének c) pontja arra vonatkozik, ha valamely tagállamban letelepedett, – akár munkaerő-kölcsönző akár munkaerőt rendelkezésre bocsátó – vállalkozás küld ki munkavállalót egy másik tagállam területén letelepedett vagy ott működő vállalkozáshoz. Másrészt ugyanezen cikk b) pontja valamely tagállam területén lévő csoport tulajdonában lévő vállalkozás munkavállalójának az ugyanezen csoport telephelyére vagy tulajdonában lévő vállalkozáshoz történő kiküldését szabályozza.
- 40 Ugyanakkor, amint azt a dán és a német kormány megjegyzi, a 2003. évi csatlakozási okmány XII. melléklete 2. fejezetének (13) bekezdése a Németországi Szövetségi Köztársaság, illetve az Osztrák Köztársaság által a 96/71 irányelv 1. cikkének (3) bekezdésében érintett valamennyi szolgáltatásnyújtásra vonatkozó átmeneti rendszer előírásának céljából folytatott tárgyalások eredménye. Márpedig nem tekinthető ezen eredmény következményének, hogy azon tagállamok, amelyek a Lengyel Köztársaság csatlakozásának idején már az Unió tagállamai voltak, nem alkalmazhatják a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett, a kiküldetésre vonatkozó nemzeti rendelkezéseiket a lengyel állampolgárok tekintetében. Egy ilyen következmény ellentétes lenne az említett fejezet (2) bekezdésének a jelen ítélet 34. pontjában leírt rendeltetésével.
- 41 A fenti megfontolások fényében az első kérdésre adandó válasz az, hogy az EUMSZ 56. cikkel és az EUMSZ 57. cikkel nem ellentétes, ha valamely tagállam a területén a lengyel állampolgárságú munkavállalóknak a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett kiküldetését a 2003. évi csatlakozási okmány

XII. melléklete 2. fejezetének (2) bekezdésében előírt átmeneti időszak folyamán foglalkoztatási engedély megszerzéséhez köti.

A második kérdésről

- 42 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy mely ismérvek segítségével határozható meg, hogy valamely szolgáltatás munkavállalóknak a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett kiküldetésének minősül-e.
- 43 Először is, amint arra a jelen ítélet 27. pontja emlékeztet, a fent hivatkozott Webb-ügyben hozott ítélet 9. pontjából az következik, hogy a munkaeő oly módon történő rendelkezésre bocsátása, hogy e munkavállaló továbbra is a szolgáltatást nyújtóval áll munkaviszonyban anélkül, hogy a kölcsönvevővel munkaszerződést kötne, az EUMSZ 57. cikk (1) bekezdésének értelmében vett, díjazás ellenében nyújtott szolgáltatásnak minősül.
- 44 E vonatkozásban meg kell állapítani, hogy a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja azt is pontosan kiköti, hogy a munkaeő-kölcsönző vállalkozásnak vagy a munkavállalót rendelkezésre bocsátó vállalkozásnak és a munkavállalónak a kiküldetés idején munkaviszonyban kell állnia egymással.
- 45 Másodsorban meg kell különböztetni a munkavállalók más tagállamba történő olyan ideiglenes kihelyezését, amelyre azért kerül sor, hogy a munkáltatójuk által nyújtott szolgáltatások keretében munkákat végezzenek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Rush Portuguesa ügyben hozott ítélet 15. pontját), mivel az e célú kihelyezésre a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének a) pontja vonatkozik.

- 46 Amint azt a főtanácsnok indítványának 65. pontjában megállapította, ezen utóbbi esetben a munkavállalóknak a munkáltatójuk által más tagállamba történő kiküldése az említett munkáltató által e tagállamban nyújtott szolgáltatáshoz kapcsolódik. Meg kell állapítani tehát, hogy akkor van szó a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdése c) pontjának értelmében vett kiküldetésről, ha az előző pontban leírtak szerinti ideiglenes kihelyezéssel szemben a munkavállalók más tagállamba történő kihelyezése képezi magának a szolgáltatás transznacionális nyújtásának a tárgyát.
- 47 Harmadsorban, amint arra a Bíróság elé észrevételt terjesztő valamennyi kormány, valamint a Bizottság rámutatott, a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdése c) pontjának értelmében kiküldetésben lévő munkavállaló a kölcsönvevő vállalkozás ellenőrzése és irányítása alatt dolgozik. Ez annak a folyamánnya, hogy az ilyen munkavállaló nem a munkáltatója által a fogadó tagállamban végzett szolgáltatásnyújtás keretében végzi munkáját.
- 48 Ez a jellemző említést nyer a 91/383 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében, amely akként rendelkezik, hogy a munkaerő-kölcsönző vállalkozás alkalmazottja a kölcsönvevő vállalkozás és/vagy kölcsönvevő szervezet számára és ellenőrzése alatt végez munkát.
- 49 Ezzel szemben az, hogy a munkavállaló a kiküldetés végeztével visszatér a származási tagállamába, nem zárhatja ki, hogy e munkavállalót a fogadó tagállamban rendelkezésre bocsátották. Noha igaz, hogy a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdése a) pontjának értelmében vett munkáltatója által végzett szolgáltatások nyújtása keretében történő munkavégzés céljából kiküldetésben lévő munkavállaló e szolgáltatás végeztével általában visszatér származási tagállamába (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Rush Portuguesa ügyben hozott ítélet 15. pontját és a fent hivatkozott Vander Elst ügyben hozott ítélet 21. pontját), nincs akadálya annak, hogy az ugyanezen bekezdés

c) pontjának értelmében kiküldetésben lévő munkavállaló elhagyja a fogadó tagállamot, és ugyancsak visszatérjen származási tagállamába, miután elvégezte munkáját a kölcsönvevő vállalkozáson belül.

- 50 Hasonlóképpen – noha abból, hogy a munkavállaló által a fogadó tagállamban elvégzett feladatok nem felelnek meg a munkáltatója fő tevékenységének, arra lehetne következtetni, hogy e munkavállalót a munkáltató rendelkezésre bocsátotta – nem lehet kizárni különösen azt, hogy az említett munkavállaló olyan szolgáltatásnyújtást végez a munkáltató számára, amely ez utóbbi másodlagos vagy új tevékenységi körébe tartozik. Megfordítva: az, hogy az említett feladatok megfelelnek a kiküldetésben lévő munkavállaló munkáltatója fő tevékenységi körének, nem zárhatja ki, hogy ezt a munkavállalót rendelkezésre bocsátották, mivel egy ilyen körülmény felmerülhet többek között a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének b) pontjában érintett, csoporton belüli kiküldetés esetén.
- 51 Következésképpen a második előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a munkavállalóknak a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett kiküldetése olyan, díjazás ellenében végzett szolgáltatásnyújtás, amelynek keretében a kiküldetésben lévő munkavállaló továbbra is a szolgáltatást nyújtó vállalkozással áll munkaviszonyban anélkül, hogy a kölcsönvevő vállalkozással munkaszerződést kötne. Ennek jellemzője az a körülmény, hogy a munkavállaló fogadó tagállamba történő kihelyezése képezi magának a szolgáltatást nyújtó vállalkozás által végzett szolgáltatásnyújtásnak a tárgyát, és hogy e munkavállaló a feladatait a kölcsönvevő vállalkozás ellenőrzése és irányítása alatt végzi.

A költségekről

- 52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 56. cikkel és EUMSZ 57. cikkel nem ellentétes, ha valamely tagállam a területén a lengyel állampolgárságú munkavállalóknak a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett kiküldetését a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány XII. melléklete 2. fejezetének (2) bekezdésében előírt átmeneti időszak folyamán foglalkoztatási engedély megszerzéséhez köti.

- 2) A munkavállalóknak a 96/71 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett kiküldetése olyan, díjazás ellenében végzett szolgáltatásnyújtás, amelynek keretében a kiküldetésben lévő munkavállaló továbbra is a szolgáltatást nyújtó vállalkozással áll munkaviszonyban anélkül, hogy a kölcsönvevő vállalkozással munkaszerződést kötne. Ennek jellemzője az a körülmény, hogy a munkavállaló fogadó tagállamba történő kihelyezése képezi magának a szolgáltatást nyújtó vállalkozás által végzett szolgáltatásnyújtásnak a tárgyát, és hogy e munkavállaló a feladatait a kölcsönvevő vállalkozás ellenőrzése és irányítása alatt végzi.

Aláírások